

Załącznik 2
do Uchwały nr 2 Zarządu
Banku Spółdzielczego w Prabutach
z dnia 28 marzec 2018 r.

Spółdzielcza Grupa Bankowa

Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko

w Banku Spółdzielczym w Prabutach

Prabuty, marzec 2018 r.

Spis treści

Rozdział 1 – Postanowienia ogólne	3
Rozdział 2 – Rola organów Banku oraz komórek organizacyjnych w procesie wyznaczania łącznej ekspozycji na ryzyko.....	4
Rozdział 3 – Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe	5
Rozdział 4 – Postępowanie w przypadku przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym.....	7
Rozdział 5 – Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne.....	8
Rozdział 6 – Postanowienia końcowe.....	9

Wykaz załączników:

Załącznik nr 1 Szczegółowe zasady podziału ekspozycji na kategorie oraz przypisywania im wag ryzyka

Załącznik nr 2 Szczegółowe zasady przypisywania współczynników konwersji ekspozycjom z tytułu pozycji pozabilansowych

Rozdział 1 – Postanowienia ogólne

§ 1

1. Bank wyznacza łączną kwotę ekspozycji na ryzyko przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej (*art. 92 CRR*).
2. Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego w ograniczonym zakresie tj.:
 - 1) Bank stosuje preferencyjne wagi ryzyka dla ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach mieszkalnych, opisane szczegółowo w Załączniku nr 1 do niniejszych zasad.
 - 2) Bank stosuje pomniejszenia podstawy naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek.
3. Bank wyznacza wartość ekspozycji z tytułu pozycji pozabilansowych tylko z tytułu warunkowych zobowiązań pozabilansowych.
4. Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej.
5. Za łączną kwotę ekspozycji na ryzyko przyjmuje się sumę łącznej kwoty ekspozycji na:
 - 1) ryzyko kredytowe, wyznaczonej według metody standardowej;
 - 2) ryzyko operacyjne, wyznaczonej według metody wskaźnika bazowego.

§ 2

Najważniejsze regulacje zewnętrzne będące podstawą opracowania „Zasad wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Prabutach”, zwanych dalej zasadami:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
- 2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (CRD IV);
- 3) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 4) Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (...);
- 5) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) NR 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia sposobu obliczania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego;
- 6) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1799 z 07.10.2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny jakości kredytowej dla ryzyka kredytowego zgodnie z art. 136 ust. 1 oraz art. 136 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013;
- 7) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach.

§ 3

Stosowane w dalszej części zasad określenia oznaczają:

- 1) Bank – Bank Spółdzielczy w Prabutach;
- 2) Bank Zrzeszający – SGB-Bank S.A.;
- 3) kapitał Tier I – kapitał zdefiniowany w art.25 CRR;

- 4) kapitał Tier II – kapitał zdefiniowany w art.71 CRR;
- 5) fundusze własne – suma kapitału Tier I i kapitału Tier II Banku;
- 6) uznany kapitał – suma kapitału Tier I i kapitału Tier II Banku, przy czym kapitał Tier II jest równy lub mniejszy niż 1/3 kapitału Tier I;
- 7) Minimum Depozytowe Banku – środki Banku ulokowane w Banku Zrzeszającym na rachunku Minimum Depozytowego;
- 8) Fundusz Pomocowy – fundusz utworzony w Spółdzielni w celu zabezpieczenia płynności i wypłacalności Banku Zrzeszającego i Banków Spółdzielczych będących Uczestnikami Systemu Ochrony SGB;
- 9) małe lub średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 osób, i których obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR, i/lub których roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR¹;
- 10) przedsiębiorstwo – każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej; obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne prowadzące działalność rzemieślniczą lub inne rodzaje działalności, oraz spółki cywilne lub stowarzyszenia regularnie prowadzące działalność gospodarczą;
- 11) ECAI – zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej;
- 12) współczynnik konwersji/waga ryzyka produktu – wartość procentowa, o której mowa w art. 111 ust. 1 CRR;
- 13) nieruchomości mieszkalna – nieruchomości przeznaczona na cele mieszkaniowe, która jest lub będzie zamieszkana lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela (z wyłączeniem działalności gospodarczej), tj. dom albo lokal mieszkalny, stanowiący odrębną nieruchomości wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służącymi zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych, bądź też wykorzystywanymi zgodnie z ich przeznaczeniem na inne cele niż mieszkalne (części składowe lokalu tj. pomieszczenia, choćby nawet do niego bezpośrednio nie przylegały lub były położone w granicach nieruchomości gruntowej poza budynkiem, w którym wyodrębniono dany lokal, a w szczególności: piwnica, strych, komórka, garaż), działka budowlana lub jej część, przeznaczona pod budowę domu jednorodzinnego lub budynku mieszkalnego. *(definicja nieruchomości mieszkalnej jest uspołniona z definicją zawartą w zasadach zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie)*

Rozdział 2 – Rola organów Banku oraz komórek organizacyjnych w procesie wyznaczania łącznej ekspozycji na ryzyko

§ 4

1. Rada Nadzorcza Banku zobowiązana jest do zatwierdzenia procedury w zakresie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.
2. Zarząd Banku odpowiada za:
 - 1) przygotowanie i wdrożenie procesu obliczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
 - 2) przekazywanie Radzie Nadzorczej Banku okresowej informacji o poziomie współczynników kapitałowych.
3. Komitet Zarządzania Ryzykami jest odpowiedzialny za:
 - 1) rekomendowanie takiej struktury aktywów, aby zapewniała maksymalizację zysków przy jednoczesnym utrzymywaniu poziomu aktywów ważonych ryzykiem na poziomie zapewniającym kształtowanie się współczynników kapitałowych

¹ Definicja zgodna z zaleceniem Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

- na minimalnym poziomie określonym w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego;
- 2) opiniowanie zmian do niniejszych zasad.
4. Komórka ds. sprawozdawczości i ryzyka jest odpowiedzialna za:
 - 1) przygotowanie propozycji procedury wyliczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
 - 2) aktualizację tej procedury oraz analizę jej zgodności z obowiązującymi przepisami prawa.
 - 3) wyliczenie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe (przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi zawartych w systemie informatycznym lub gdy jest to potrzebne na podstawie szczegółowych informacji pozyskanych z innych komórek organizacyjnych dotyczących poszczególnych ekspozycji kredytowych) i operacyjne.
 5. Stanowisko ds. monitoringu i windykacji zgłasza Komórcie ds. sprawozdawczości i ryzyka dane szczegółowe potrzebne do wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe, w szczególności:
 - 1) wykaz ekspozycji cechujących się właściwościami, dzięki którym ryzyka związane z tego rodzaju kredytami nie są znacznie zmniejszone (o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 3,4) załącznika nr 1 do niniejszych zasad) - do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca;
 - 2) wykaz ekspozycji kredytowych, wobec klientów, którzy nie spełniają warunków, o których mowa w § 3 pkt 9) – raz w roku po dokonaniu przeglądu ekspozycji kredytowych;
 - 3) wykaz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, (o których mowa w § 9 załącznika nr 1 do niniejszych zasad) – do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca;
 - 4) wykaz ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (o których mowa w §10 załącznika nr 1 do niniejszych zasad – do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca.
 6. Brak któregokolwiek z wykazów wymienionych w ust. 5 jest jednoznaczny z informacją negatywną.

Rozdział 3 – Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe

§ 5

1. Łączną kwota ekspozycji na ryzyko kredytowego jest równa sumie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, z uwzględnieniem § 7.
2. Przez ekspozycję należy rozumieć aktywo lub udzielone zobowiązanie pozabilansowe; ekspozycje są rozumiane łącznie ze związanymi z nimi innymi ekspozycjami, jeśli ekspozycje te ujęte są w rachunku wyników.
3. Sumę kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się jako sumę wartości bilansowych oraz wartości ekspozycji z tytułu pozycji pozabilansowych pomnożonych przez przypisane procentowe wagi ryzyka, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszych zasad.

§ 6

1. W przyjętej przez Bank metodzie standardowej wartość ekspozycji jest równa:
 - 1) w przypadku kredytów, pożyczek i zrealizowanych gwarancji: wartości kapitału powiększonej o naliczone odsetki (zgodnie z *nowymi przepisami w ustawie o rachunkowości do wartości ekspozycji wliczane są wszystkie odsetki, również te które przed zmianą ustawy były odsetkami zastrzeżonymi*), pomniejszonej o wartość

- pro wizji nierozliczonej w czasie, utworzone rezerwy celowe i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 2) w przypadku pozostałych aktywów: wartości bilansowej zgodnie z przepisami określonymi w ustawie o rachunkowości z uwzględnieniem w stosownych przypadkach odpisów aktualizujących;
 - 3) w przypadku pozycji pozabilansowych jest równa iloczynowi nominalnej wartości pozycji pozabilansowej pomniejszonej o utworzone na tę pozycję rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek i współczynnika konwersji, z zastrzeżeniem ust. 2; szczegółowe zasady przypisywania współczynników konwersji ekspozycjom z tytułu pozycji pozabilansowych określa załącznik nr 3 do niniejszych zasad.
2. Wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek, których skutek nie został odzwierciedlony w funduszach własnych Banku pomniejsza jednocześnie kapitał podstawowy Tier I, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
 3. Jeżeli w ciągu bieżącego roku obrotowego Bank zaliczył wynik finansowy do funduszy własnych, to do rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek utworzonych w bieżącym roku obrotowym, które zostały uwzględnione w tym wyniku przepisy ust. 2 nie obowiązują.
 4. Jeśli w bieżącym roku obrotowym wystąpiła strata netto lub jeżeli wystąpiła niepodzielona strata z lat ubiegłych, to w wyznaczaniu wartości ekspozycji Bank uwzględnia pomniejszenia z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek (które były ujęte w tej stracie) bez konieczności jednoczesnego pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I o te rezerwy celowe i odpisy aktualizujące.

§ 7

1. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy, zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (z wyłączeniem ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania), Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.
2. Zapisy określone w ust. 1 stosowane są w przypadku spełnienia obu poniższych warunków:
 - 1) ekspozycje są wobec małego lub średniego przedsiębiorcy, przy czym za małego lub średniego przedsiębiorcę na potrzeby współczynnika wsparcia uznaje się przedsiębiorstwo, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych kwoty 50.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
 - 2) całkowita kwota (rozumiana jako suma ekspozycji bilansowych brutto), którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna Bankowi oraz podmiotom zależnym od Banku, łącznie z wszelkimi ekspozycjami, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (w tym z odsetkami zastrzeżonymi), jednak z wyłączeniem ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych, nie może, według zebranych przez Bank z należytą starannością informacji, przekraczać równowartości w złotych kwoty 1.500.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.

§ 8

1. Bank dokonuje podziału ekspozycji do następujących kategorii:
 - 1) ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych;

- 2) ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych;
 - 3) ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego;
 - 4) ekspozycje wobec instytucji;
 - 5) ekspozycje wobec przedsiębiorstw;
 - 6) ekspozycje detaliczne;
 - 7) ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach;
 - 8) ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
 - 9) ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania;
 - 10) ekspozycje kapitałowe;
 - 11) pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem;
 - 12) inne pozycje.
2. Szczegółowe zasady podziału ekspozycji na kategorie i przypisywania im wag ryzyka określa załącznik nr 1 do niniejszych zasad.

Rozdział 4 – Postępowanie w przypadku przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym

§ 9

1. W przypadku przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym Bank oblicza kwotę ekspozycji na ryzyko w ramach ryzyka kredytowego.
2. Kwota ekspozycji na ryzyko jest równa kwocie przekroczenia limitu, o którym mowa w ust. 4 pomnożonej przez wagę ryzyka 1250%.
3. Przez znaczny pakiet akcji (*art. 4 ust. 1 pkt 36 CRR*) w podmiocie poza sektorem finansowym rozumie się zaangażowanie kapitałowe, spełniające co najmniej jeden z poniższych warunków:
 - 1) zaangażowanie stanowi, co najmniej 10% kapitału podmiotu;
 - 2) zaangażowanie uprawnia do wykonywania, co najmniej 10% głosów w organie stanowiącym podmiotu lub umożliwia wywieranie znaczącego wpływu na zarządzanie podmiotem.
4. Bank wyznacza kwotę ekspozycji na ryzyko, o której mowa w ust. 2, jeżeli zostanie przekroczona większa z liczb określonych jako:
 - 1) suma kwot, o jakie poszczególne znaczne pakiety akcji przekraczają 15% uznanego kapitału Banku;
 - 2) kwota, o jaką suma znacznych pakietów akcji przekracza 60% uznanego kapitału Banku.
5. Przez pakiet akcji, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:
 - 1) posiadane przez Bank akcje i udziały w innym podmiocie;
 - 2) wniesione dopłaty - w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością;
 - 3) wniesione wkłady lub zadeklarowane sumy komandytowe - w zależności od tego, która z tych kwot jest większa - w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej.
6. W rachunku przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji nie uwzględnia się zaangażowań kapitałowych w:
 - 1) bankach krajowych i instytucjach kredytowych, a także w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwych władz nadzorczych;
 - 2) instytucjach finansowych;
 - 3) zakładach ubezpieczeń;

- 4) innych podmiotach niż wymienione w pkt 1-3, do wysokości kwoty pomniejszającej fundusze własne Banku z tytułu zaangażowań kapitałowych tych innych podmiotów w podmiotach, o których mowa w pkt 1-3;
- 5) izbach rozliczeniowych, o których mowa w art. 67 ustawy Prawo bankowe;
- 6) międzybankowych przedsiębiorstwach telekomunikacyjnych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;
- 7) instytucjach, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;
- 8) podmiotach, których wyłącznym przedmiotem działalności jest świadczenie usług w zakresie edukacji kadr bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;
- 9) przedsiębiorstwach pomocniczych usług bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;
- 10) podmiotach, w których Bank utrzymuje zaangażowanie kapitałowe w związku z jego udziałem w procesie naprawczym tych podmiotów;
- 11) przejętych w związku z wykonywaniem umowy o subemisję usługową;
- 12) przejętych w związku z świadczeniem usług pośrednictwa (na rachunek własny w imieniu klienta).

Rozdział 5 – Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne

§ 10

1. Łączną kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego pomnożonemu przez 12,5.
2. Bank wylicza podstawę do wyznaczenia wymogu kapitałowego, jako średnią arytmetyczną za okres trzech lat, wyników obliczonych jako suma poniższych pozycji rachunku zysków i strat Banku, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym, z zastrzeżeniem ust. 4:
 - 1) przychody z tytułu odsetek;
 - 2) koszty z tytułu odsetek;
 - 3) przychody z tytułu prowizji;
 - 4) koszty z tytułu prowizji;
 - 5) przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o stałej/zmiennej kwocie dochodu;
 - 6) wynik operacji finansowych;
 - 7) wynik z pozycji wymiany;
 - 8) pozostałe przychody operacyjne.
3. Wynik, o którym mowa w ust. 4:
 - 1) może uwzględniać (jeżeli takie pozycje będą występować): koszty z tytułu opłat za usługi outsourcingowe określone w art. 6a ustawy Prawo bankowe, dostarczone przez podmiot, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotem podlegającym nadzorowi właściwych władz lub nadzorowi równoważnemu na podstawie odrębnych przepisów;
 - 2) nie uwzględnia:
 - a) salda utworzonych i rozwiązanych rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek;
 - b) kosztów operacyjnych, w tym kosztów z tytułu opłat za usługi na rzecz Banku, z zastrzeżeniem pkt 1,

- c) zrealizowanych zysków i strat ze sprzedaży pozycji z portfela bankowego ,
 - d) przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie,
 - e) przychodów z tytułu odszkodowań uzyskanych z tytułu ubezpieczenia,
 - f) przychodów z tytułu dywidend otrzymanych od podmiotu, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku, jeśli umożliwi to uniknięcie podwójnego naliczania przychodów wewnątrzgrupowych.
4. Średnią arytmetyczną, o której mowa w ust. 2, oblicza się, z zastrzeżeniem ust. 6–7, na koniec roku obrotowego na podstawie wyników z ostatnich trzech, dwunastomiesięcznych okresów.
 5. Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank może wykorzystać dane szacunkowe; po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyniku.
 6. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej arytmetycznej.
 7. Podstawę oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami wyników.

§ 11

1. Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, według metody wskaźnika bazowego, oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=-3}^{-1} \max(w_i; 0)}{n} \times 15\%$$

gdzie:

w_i – roczny wynik w i -tym roku ustalony zgodnie z § 11 ust. 2–3,

n – liczba lat w których $w_i > 0$.

2. Przy obliczaniu wymogu na dany rok obrotowy ($i = 0$), uwzględnia się rok, na koniec którego dokonuje się obliczeń ($i = -1$) i dwa kolejne lata go poprzedzające ($i = -2, -3$).

Rozdział 6 – Postanowienia końcowe

§ 12

1. Niniejsze zasady Bank weryfikuje co najmniej raz w roku, w celu dostosowania ich do rozmiarów i rodzaju działalności.
2. Wszyscy pracownicy Banku, których obowiązki wymagają uczestniczenia w procesie obliczania współczynników kapitałowych Banku, zobowiązani są do zapoznania się z niniejszymi zasadami.
3. Szczegółowy tryb przeprowadzania i dokumentowania czynności kontrolnych, wykonywanych w ramach systemu kontroli wewnętrznej określony jest w obowiązujących w Banku regulacjach wewnętrznych w tym zakresie.
4. System informacji zarządczej z zakresu kapitału regulacyjnego i współczynników kapitałowych został określony w obowiązującej w Banku strategii dotyczącej zarządzania i planowania kapitałowego.

Szczegółowe zasady podziału ekspozycji na kategorie oraz przypisywania im wag ryzyka

§ 1

Niniejszy załącznik określa podział wszystkich aktywów i warunkowych zobowiązań pozabilansowych na kategorie ekspozycji i przypisuje ekspozycjom wagi ryzyka, z wyjątkiem ekspozycji lub części ekspozycji stanowiących pomniejszenia funduszy własnych Banku.

§ 2

Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych

1. W kategorii ekspozycji wobec rządów centralnych lub banków centralnych Bank wykazuje ekspozycje wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.
2. Za ekspozycje wobec Skarbu Państwa uznaje się ekspozycje wobec centralnych organów administracji rządowej, organów kontroli państwowej i ochrony prawa, sądów, trybunałów, wojewodów i urzędów wojewódzkich.
3. Bank do tej kategorii w szczególności zalicza:
 - 1) ekspozycje wynikające z należności z tytułu podatków płaconych na rzecz Skarbu Państwa;
 - 2) bony skarbowe;
 - 3) obligacje Skarbu Państwa;
 - 4) bony pieniężne NBP
 - 5) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności w części nie odliczonej od kapitału podstawowego Tier I.
4. Bank przypisuje tej kategorii wagę ryzyka kredytowego: 0% dla pozycji wymienionych w ust. 3 pkt 1) – 4), 250% dla pozycji wymienionej w ust. 3 pkt 5).

§ 3

Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych

1. Za ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych uznaje się jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne w Rzeczypospolitej Polskiej;
2. Bank do tej kategorii w szczególności zalicza ekspozycje wobec:
 - 1) urzędów powiatowych i gminnych;
 - 2) urzędów marszałkowskich;
 - 3) organów administracji samorządowej:
 - a) w gminie: wójta (burmistrza, prezydenta miasta), rady gminy,
 - b) w powiecie: zarządu powiatu, rady powiatu,
 - c) w województwie: sejmiku województwa, zarządu województwa.
3. Ekspozycjom zaliczanym do tej kategorii ryzyka Bank przypisuje wagę ryzyka:
 - 1) 20% – jeżeli ekspozycja jest denominowana i finansowana w walucie krajowej;
 - 2) odpowiadającą stopniu jakości kredytowej rządu polskiego – w pozostałych przypadkach.

§ 4

Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego

1. Za ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego Bank uznaje:
 - 1) podmioty sektora publicznego;

- 2) organy administracji podległe rządowi centralnemu, jednostkom samorządu terytorialnego lub władzom lokalnym oraz organom, które w opinii właściwych władz wykonują takie same funkcje, co jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne;
 - 3) niekomercyjne przedsiębiorstwa, których właścicielem jest rząd centralny, dysponujące odpowiednimi gwarancjami;
 - 4) organy niezależne administracyjnie, regulowane prawnie, które znajdują się pod nadzorem publicznym;
 - 5) aktywa stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych, które zostały ulokowane w skarbowych papierach wartościowych;
2. Przez krajowe podmioty sektora publicznego należy rozumieć:
- 1) Rzecznika Ubezpieczonych;
 - 2) jednostki budżetowe;
 - 3) samorządowe zakłady budżetowe;
 - 4) agencje wykonawcze;
 - 5) instytucje gospodarki budżetowej;
 - 6) państwowe fundusze celowe;
 - 7) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
 - 8) Narodowy Fundusz Zdrowia;
 - 9) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
 - 10) uczelnie publiczne;
 - 11) Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;
 - 12) państwowe i samorządowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe;
 - 13) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, jednostek badawczo-rozwojowych, banków i spółek prawa handlowego.
3. Do grupy krajowych podmiotów sektora publicznego zalicza się w szczególności:
- 1) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego;
 - 2) publiczne szkoły i placówki;
 - 3) instytucje pomocy społecznej, m.in. regionalne ośrodki polityki społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej;
 - 4) służby, straże i inspekcje;
 - 5) zakłady budżetowe tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (gminne, powiatowe i wojewódzkie zakłady budżetowe) – np.: miejski zakład komunikacyjny, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych tworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (gospodarstwa pomocnicze gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych);
 - 6) samorządowe fundusze celowe;
 - 7) samorządowe osoby prawne: ośrodki ruchu drogowego, ośrodki kultury, biblioteki publiczne;
 - 8) Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
4. Z zastrzeżeniem ust. 5 Bank przypisuje tej kategorii wagę ryzyka kredytowego:
- 1) 20% - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji wynosi maksymalnie 3 miesiące;

- 2) odpowiadającą stopniu jakości kredytowej rządu polskiego – jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.
5. Ekspozycjom wobec krajowego podmiotu sektora publicznego można przypisać wagę ryzyka jak dla ekspozycji wobec Skarbu Państwa lub samorządów regionalnych oraz władz lokalnych, o ile ryzyko związane z tą ekspozycją jest takie samo jak w przypadku ekspozycji wobec Skarbu Państwa lub samorządów regionalnych oraz władz lokalnych z uwagi na przewidzianą w odrębnych przepisach pełną odpowiedzialność Skarbu Państwa lub samorządów regionalnych oraz władz lokalnych za zobowiązania tego podmiotu.

§ 5

Ekspozycje wobec instytucji

1. Przez instytucje należy rozumieć instytucje kredytowe, w tym w szczególności banki krajowe oraz firmy inwestycyjne.
2. Przez bank krajowy należy rozumieć bank mający siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Przez oddział instytucji kredytowej należy rozumieć jednostkę organizacyjną instytucji kredytowej wykonującą w jej imieniu i na jej rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego tej instytucji kredytowej, przy czym wszystkie jednostki organizacyjne danej instytucji kredytowej odpowiadające powyższym cechom, utworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uważa się za jeden oddział.
4. Przez firmę inwestycyjną należy rozumieć firmę określoną w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi, a także:
 - 1) towarowy dom maklerski, który uzyskał zezwolenie;
 - 2) zagraniczną osobę prawną prowadzącą działalność maklerską w formie oddziału, która uzyskała zezwolenie;
 - 3) towarzystwo funduszy inwestycyjnych;
 - 4) spółkę zarządzającą.
5. W szczególności do tej kategorii Bank zalicza:
 - 1) środki ulokowane w Banku Zrzeszającym, w tym środki ulokowane na rachunku Minimum Depozytowego oraz środki gromadzone na rzecz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;
 - 2) środki ulokowane w innych bankach krajowych;
 - 3) ekspozycje z tytułu rezerwy obowiązkowej.
6. Bank przypisuje tej kategorii wagę ryzyka kredytowego:
 - 1) 20% - jeżeli rezydualny termin zapadalności ekspozycji wynosi maksymalnie 3 miesiące, z wyłączeniem środków ulokowanych w Banku Zrzeszającym;
 - 2) odpowiadającą stopniu jakości kredytowej rządu polskiego – jeżeli rezydualny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące, z wyłączeniem środków ulokowanych w Banku Zrzeszającym;
 - 3) 0% - jeżeli ekspozycja jest ekspozycją z tytułu rezerwy obowiązkowej;
 - 4) 0% - środkom ulokowanym w Banku Zrzeszającym oraz w innych bankach będących uczestnikami instytucjonalnego systemu ochrony SGB, w tym środkom ulokowanym na rachunku Minimum Depozytowego oraz środkom gromadzonym na rzecz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

§ 6

Ekspozycje detaliczne

1. Do kategorii ekspozycji detalicznych Bank kwalifikuje ekspozycje wobec osoby lub osób fizycznych lub wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP) jeżeli ekspozycja spełnia następujące warunki:
 - 1) całkowita kwota (rozumiana jako suma ekspozycji bilansowych brutto), którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna Bankowi oraz podmiotom zależnym od Banku, łącznie z wszelkimi ekspozycjami, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (w tym z odsetkami zastrzeżonymi), jednak z wyłączeniem ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, nie może, według zebranych przez Bank z należytą starannością informacji, przekraczać równowartości w złotych kwoty 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
 - 2) ekspozycja jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji cechujących się podobnymi właściwościami, dzięki którym ryzyka związane z tego rodzaju kredytami są znacznie zmniejszone.
2. Ekspozycja jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji, jeżeli jej wartość nie przekracza wskaźnika granularności. Wskaźnik granularności oblicza się jako wskaźnik udziału 5% funduszy własnych Banku (indywidualnie istotna ekspozycja kredytowa zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem koncentracji w Banku Spółdzielczym w Prabutach” w wartości nominalnej kredytów bilansowych, zaokrąglony do jednego miejsca po przecinku. Wskaźnik granularności jest ustalany na koniec każdego badanego miesiąca przez Stanowisko ds. monitoringu i windykacji.
3. Ekspozycja cechuje się podobnymi właściwościami, dzięki którym ryzyko związane z tego rodzaju kredytami są znacznie zmniejszone podobną charakterystyką i nie jest zarządzana indywidualnie, jeżeli:
 - 1) subiektywizm dokonywanych ocen klienta jest maksymalnie ograniczony;
 - 2) dla tych ekspozycji zostały wyraźnie zdefiniowane zasady identyfikacji, pomiaru, akceptacji ryzyka, przeglądów, oceny sytuacji dłużnika, monitoringu;
 - 3) kredyty zostały udzielone na podstawie wystandaryzowanej oferty produktowej, regulaminów i form zabezpieczenia kredytów.*(uszczerłowanie ust. 3 znajduje się w opisie klasy ryzyka wobec przedsiębiorców)*
4. Bank przypisuje tej klasie wagę ryzyka kredytowego 75%, za wyjątkiem sytuacji opisanych w § 9 ust. 1.
5. Papierów wartościowych nie zalicza się do klasy ekspozycji detalicznych.

§ 7

Ekspozycje wobec przedsiębiorstw

1. Do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorstw zalicza się ekspozycje wobec przedsiębiorstw lub osób fizycznych, które nie spełniają warunku zaliczenia do ekspozycji detalicznych, w szczególności:
 - 1) ekspozycje wobec przedsiębiorców, którzy nie spełniają warunków zaliczenia do MŚP, w tym ekspozycje z tytułu wkładów na Fundusz Pomocowy;
 - 2) ekspozycje wobec dłużników lub grupy powiązanych dłużników, których suma ekspozycji bilansowych brutto łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami (z wyłączeniem ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych), przekracza równowartości w złotych kwoty 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w

- dniu sprawozdawczym; wśród tych dłużników mogą znajdować się również osoby fizyczne;
- 3) ekspozycje o indywidualnym sposobie zarządzania, w szczególności:
 - a) ekspozycje kredytowe, dla których zaakceptowano wyższy poziom wskaźnika LtV od określonego w stosownej procedurze obowiązującej w Banku w części niezabezpieczonej hipoteką na nieruchomości,
 - b) ekspozycje, dla których zastosowano zabezpieczenie mniej adekwatne do ponoszonego ryzyka lub odmienne niż przyjęte w regulaminie odpowiednim dla danego produktu,
 - c) ekspozycje udzielone na podstawie indywidualnej charakterystyki produktowej, tzn. takich, dla których nie istnieje regulamin lub zasady dedykowane danemu produktowi,
 - d) ekspozycje, dla których w momencie podejmowania decyzji o udzieleniu kredytu znaczącym elementem były czynniki subiektywne,
 - e) ekspozycje udzielone w oparciu o art. 70 ust. 2 ustawy Prawo bankowe,
 - f) ekspozycje udzielone w oparciu o art. 70 ust. 4 ustawy Prawo bankowe,
 - g) ekspozycje, dla których Bank dokonał wewnętrznego procesu restrukturyzacji zadłużenia;
 - 4) ekspozycje, które nie spełniły warunku opisanego w § 6 ust. 2; (*ekspozycja nie jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji*),
 - 5) ekspozycje wobec podmiotów działających na rzecz gospodarstw domowych (wspólnoty mieszkaniowe, fundacje).
6. Bank przypisuje tej kategorii wagę ryzyka kredytowego 100%, za wyjątkiem sytuacji opisanych w § 9 ust. 1.

§ 8

Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach

1. Przez ekspozycję w pełni zabezpieczoną hipoteką na nieruchomości należy rozumieć ekspozycję, dla której ustanowiono zabezpieczenie na nieruchomości, do wysokości, do której kwota ekspozycji, nie jest wyższa niż wartość hipoteki na nieruchomości, z zastrzeżeniem ust. 6.
2. Przez zabezpieczenie na nieruchomości należy rozumieć hipotekę na nieruchomości, hipotekę na użytkowaniu wieczystym, własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego, własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu użytkowego, prawie do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, prawie do lokalu mieszkalnego w domu budowanym przez spółdzielnię mieszkaniową w celu przeniesienia jej własności na członka.
3. Za nieruchomość komercyjną uznaje się nieruchomość niebędącą nieruchomością mieszkalną.
4. Za wartość nieruchomości, do wysokości której Bank będzie zaliczał ekspozycję do kategorii ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach, Bank przyjmuje wartość wpisu hipotecznego. (*jeżeli wartość nieruchomości nie pokrywa kwoty ekspozycji, to ekspozycję należy podzielić i zaliczyć do kategorii ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości i do innej kategorii, w zależności od warunków, które spełnia ekspozycja*);
5. Ekspozycjom w pełni zabezpieczonym hipoteką na nieruchomościach, które nie spełniają warunków ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach przypisywana jest waga 100%, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Jeżeli ekspozycja w pełni zabezpieczona hipoteką na nieruchomości (z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 9 ust. 1), ze względu na wagę ryzyka kontrahenta, generuje wagę ryzyka niższą od 100% to jest wykazywana w kategorii ekspozycji

odpowiadającej kontrahentowi. (co oznacza, że ekspozycje detaliczne zabezpieczone hipoteką na nieruchomości, jeżeli nie dotyczą przypadków przypisania wagi 35%, są zaliczane do klasy ekspozycji detalicznych i jest im przypisywana waga ryzyka taka jak ekspozycjom detalicznym – czyli 75%)

§ 9

A. Ekspozycje w pełni i całkowicie zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkalnej

1. Ekspozycjom zabezpieczonym hipoteką na nieruchomościach mieszkalnych (w części w pełni i całkowicie zabezpieczonej oraz w całej pozostałej części), dla których to ekspozycji wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od kursu waluty innej niż waluty przychodów osiąganych przez dłużnika przypisuje się wagę ryzyka 150%.
2. Bank może ekspozycji, w pełni i całkowicie zabezpieczonej hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, przypisać wagę ryzyka 35% – jeżeli ekspozycja jest denominowana i finansowana w walucie, w której klient osiąga przychody.
3. Ekspozycję uznaje się za w pełni i całkowicie zabezpieczoną na nieruchomości, jeżeli zostały spełnione następujące warunki:
 - 1) wartość nieruchomości, na której ustanowiono zabezpieczenie, nie zależy głównie od zdolności kredytowej dłużnika, przy czym nie wyklucza to sytuacji, w których czynniki makroekonomiczne wpływają na wartość nieruchomości, jak i zdolność kredytową dłużnika;
 - 2) ryzyko dłużnika nie zależy głównie od przychodów z nieruchomości, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł, co oznacza, że spłata kredytu nie zależy głównie od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia (*sytuacja taka występuje głównie w kredytowaniu deweloperów*);
 - 3) spełnione są wymogi określone w ust. 4;
 - 4) wartość ekspozycji lub jej części, objęta wagą ryzyka 35% jest nie wyższa niż 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego, o którym mowa w ust. 4 pkt 2 lit. f); jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tą uprzednio pomniejsza się o łączną ich kwotę; operat szacunkowy musi określać wartość rynkową nieruchomości i być sporządzony dla celu zabezpieczenia wiarygodności banku/kredytu.
4. Zabezpieczenie hipoteką na nieruchomości spełnia warunki, o których mowa w ust. 3 pkt 3, jeżeli:
 - 1) występuje pewność prawna:
 - a) hipoteka lub inne zabezpieczenie podlegają egzekucji w jurysdykcji właściwej dla zawarcia umowy kredytowej oraz są prawidłowo i terminowo zarejestrowane,
 - b) w umowach uwzględnia się zabezpieczenie prawidłowo ustanowione (które spełnia wszystkie wymogi prawne),
 - c) umowa w sprawie zabezpieczenia oraz przepisy prawne, na podstawie których została zawarta, pozwalają Bankowi na zrealizowanie zabezpieczenia w odpowiednim terminie; zapis ten oznacza dla Banku, że w ustanowionym zabezpieczeniu nie mogą wystąpić przeszkody, które uniemożliwią lub wydłużą termin zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia, w szczególności nie są brane pod uwagę następujące przypadki: hipoteka została ustanowiona tylko na części nieruchomości, nieruchomość jest obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi na rzecz osób trzecich (widnieją wpisy w Dziale III Księgi

- Wieczystej, z wyłączeniem służebności przejazdu, przesyłu i innych niemających wpływu na swobodę dysponowania nieruchomością);
- 2) w odniesieniu do monitorowania i wyceny wartości nieruchomości spełnione są wymogi:
 - a) wartość nieruchomości jest monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w przypadku nieruchomości komercyjnych oraz co 3 lata w przypadku nieruchomości mieszkalnych,
 - b) w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych należy przeprowadzać monitorowanie wartości nieruchomości z częstotliwością większą niż określona w lit. a,
 - c) do monitorowania wartości nieruchomości i określania nieruchomości wymagających ponownej wyceny mogą być wykorzystywane metody statystyczne,
 - d) aktualizacja wyceny nieruchomości jest dokonywana przez rzeczoznawcę majątkowego - jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie się obniżyć w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
 - e) w przypadku kredytów przekraczających równowartość w złotych kwoty 3.000.000 euro, obliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu sprawozdawczym, lub 5% funduszy własnych Banku - wycena nieruchomości podlega aktualizacji przeprowadzanej przez niezależnego rzeczoznawcę przynajmniej raz na trzy lata,
 - f) rzeczoznawca majątkowy posiada uprawnienia rzeczoznawcy majątkowego – został wpisany do Rejestru Rzeczoznawców Majątkowych (http://mib.gov.pl/2-rejestr_rzeczoznawcow_majatkowych.htm) oraz posiada świadectwo uprawniające do wyceny nieruchomości dla potrzeb zabezpieczenia wierzytelności – znajduje się na liście Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych (<http://www.pfva.com.pl/listy>) lub na liście Związku Banków Polskich (<http://zbp.pl/dla-bankow/zespoły-rady-i-komitetów/finansowanie-nieruchomości/lista-r-m>);
 - 3) rodzaje nieruchomości akceptowanych przez Bank jako zabezpieczenie oraz polityka w zakresie udzielania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami są przejrzyste i udokumentowane;
 - 4) Bank posiada i stosuje procedury ustalania, czy nieruchomości, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, są odpowiednio ubezpieczone od szkód; w szczególności Bank zwraca uwagę na następujące elementy, czy:
 - a) suma ubezpieczenia jest adekwatna do wartości nieruchomości,
 - b) zakres ubezpieczenia obejmuje co najmniej następujące zdarzenia: pożar, uderzenie pioruna, wybuch, huragan, trzęsienie ziemi,
 - c) ubezpieczenie jest aktualne,
 - d) została dokonana cesja z polisy ubezpieczeniowej i w dokumentacji znajduje się potwierdzenie dokonania cesji od firmy ubezpieczeniowej.
 5. Jeżeli ekspozycja o której mowa w ust. 2, ze względu na wagę ryzyka kontrahenta, generuje wagę ryzyka niższą od 35%, to jest wykazywana w kategorii ekspozycji odpowiadającej kontrahentowi.

B. Ekspozycje w pełni i całkowicie zabezpieczone hipoteką na nieruchomości komercyjnej

6. Ekspozycjom w pełni i całkowicie zabezpieczonym hipoteką na nieruchomości komercyjnej przypisuje się wagę ryzyka 100%, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. Jeżeli ekspozycja w pełni i całkowicie zabezpieczona hipoteką na nieruchomości komercyjnej, ze względu na wagę ryzyka kontrahenta, generuje wagę ryzyka niższą od 100%, to jest wykazywana w kategorii ekspozycji odpowiadającej kontrahentowi. *(co oznacza np., że ekspozycje detaliczne zabezpieczone w pełni i całkowicie hipoteką na nieruchomości komercyjnej są zaliczane do klasy ekspozycji detalicznych i jest im przypisywana waga ryzyka taka jak ekspozycjom detalicznym – czyli 75%)*

§ 10

Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania

1. Bank do tej kategorii zalicza ekspozycje, w przypadku których występuje przynajmniej jedna z poniższych sytuacji:
 - 1) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika w okresie jednego roku ze zobowiązań wobec Banku;
 - 2) okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni oraz przeterminowana kwota przekracza:
 - a) w przypadku ekspozycji detalicznych - 500 złotych,
 - b) w przypadku pozostałych kategorii ekspozycji -3.000 złotych.
2. W sytuacji, gdy kredytobiorca posiada kilka ekspozycji, ale tylko części z nich dotyczy niewykonanie zobowiązania, do tej kategorii zaliczane są:
 - 1) tylko ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – w przypadku ekspozycji wobec klientów detalicznych;
 - 2) wszystkie ekspozycje kredytobiorcy – w przypadku pozostałych klientów.
3. Przy wyliczaniu kwoty przeterminowanej, o której mowa w ust. 1 pkt 2, Bank bierze pod uwagę wszystkie przeterminowane zobowiązania klienta wobec Banku z tytułu kapitału i odsetek.
4. Przy wyliczania okresu przeterminowania stosuje się następujące zasady:
 - 1) w przypadku salda debetowego – liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia:
 - a) przekroczenia przez dłużnika przyznanego limitu,
 - b) obniżenia kwoty przyznanego limitu,
 - c) powstania salda debetowego bez przyznanego limitu;
 - 2) w przypadku kart kredytowych liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia, w którym upłynął termin płatności kwoty minimalnej;
 - 3) w przypadku ekspozycji, dla których Bank dokonał odnowienia, przedłużenia, zmiany, odroczenia terminu spłaty lub kompensaty kredytów liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia wystąpienia przeterminowania według nowych harmonogramów spłaty.
5. Bank uznaje, że istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika ze zobowiązań, jeżeli:
 - 1) zaprzestał naliczania odsetek od kredytu;
 - 2) zaliczył ekspozycję do ekspozycji zagrożonych;
 - 3) dokonał wewnętrznej restrukturyzacji zadłużenia w wyniku, której umorzył część kapitału, odsetek lub innych płatności.
6. Ekspozycjom, których dotyczy niewykonanie zobowiązania i które nie są w pełni i całkowicie zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej, przypisuje się następujące wagi ryzyka:
 - 1) 150% - jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis aktualizujący odnoszący się do odsetek w wysokości poniżej 20% wartości brutto ekspozycji;

- 2) 100% - jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis aktualizujący odnoszący się do odsetek w wysokości nie niższej niż 20% wartości brutto ekspozycji; przy czym, na potrzeby obliczenia relacji wartości rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek do wartości brutto ekspozycji, Bank bierze pod uwagę wszystkie rezerwy lub odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, a nie tylko te których skutek został odniesiony na fundusze własne.
7. Ekspozycjom, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, w pełni i całkowicie zabezpieczonym na nieruchomości mieszkalnej przypisywana jest waga ryzyka 100%, z uwzględnieniem ust. 8.
8. Ekspozycjom, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, a których wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od kursu waluty innej niż waluty przychodów osiągniętych przez dłużnika przypisuje się w całości wagę ryzyka 150%.

§ 11

Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania

1. Tytuł uczestnictwa w instytucjach wspólnego (zbiorowego) inwestowania stanowią, wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego lub obcego, papiery wartościowe lub niebędące papierami wartościowymi instrumenty finansowe reprezentujące prawa majątkowe przysługujące uczestnikom instytucji wspólnego inwestowania, w tym w szczególności jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych.
2. Ekspozycjom z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania przypisuje się wagę ryzyka 100%.

§ 12

Ekspozycje kapitałowe

1. Bank do tej kategorii zalicza ekspozycje:
 - 1) niepominiejszające funduszy własnych podmiotów sektora finansowego;
 - 2) stanowiące składniki funduszy własnych pozostałych podmiotów.
2. Ekspozycjom kapitałowym przypisuje się wagę ryzyka:
 - 1) 250% - jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w podmiot sektora finansowego - dla kwot nie podlegających odliczeniom od kapitału podstawowego Tier I;
 - 2) 1250% - jeżeli inwestycja Banku przekroczyła poziom limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym - dla kwoty przekroczenia;
 - 3) 100% - w pozostałych przypadkach.
3. W szczególności do tej kategorii Bank zalicza:
 - 1) akcje Banku Zrzeszającego;
 - 2) bankowe papiery wartościowe nabyte od innych banków, (*w tym mogą być bankowe papiery wartościowe nabyte od Banku Zrzeszającego*), które banki - emitenci zaliczyli do funduszy własnych;
 - 3) pakiety akcji i udziałów, jeżeli nie pomniejszają funduszy własnych Banku.

§ 13

Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem

1. Do pozycji związanych z wysokim ryzykiem Bank zalicza w szczególności certyfikaty otrzymane przez Bank za sprzedane wierzytelności których zapłata uzależniona jest od stopnia odzysku ze sprzedanych wierzytelności.
2. Ekspozycjom związanym ze szczególnie wysokim ryzykiem przypisywane jest waga 150%.

§ 14

Inne ekspozycje

Do innych ekspozycji zaliczane są:

- 1) rzeczowe aktywa trwałe z wagą ryzyka 100%;
- 2) zaliczki i rozliczenia międzyokresowe czynne, w przypadku których Bank nie może ustalić kontrahenta z wagą ryzyka 100%;
- 3) środki pieniężne w kasie i równoważne pozycje gotówkowe z wagą ryzyka 0%;
- 4) inne ekspozycje, niezaliczone do żadnej z kategorii ekspozycji wymienionych w niniejszym załączniku z wagą ryzyka 100%;
- 5) środki pieniężne w drodze z wagą ryzyka 20%.

Szczegółowe zasady przypisywania współczynników konwersji ekspozycjom z tytułu pozycji pozabilansowych

1. Niewykorzystanym zobowiązaniom kredytowym, które można bezwarunkowo anulować w każdej chwili bez wypowiedzenia, lub które umożliwiają w sposób efektywny automatyczne anulowanie wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika, przypisywana jest waga ryzyka produktu 0%; detaliczne linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeśli Bank może je wypowiedzieć w pełnym zakresie, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony praw konsumenta; przez pojęcie anulowania rozumiane jest działanie, które doprowadzi do ponownego procedowania wniosku kredytowego.
2. Niewykorzystanym zobowiązaniom kredytowym, z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku, których nie można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia lub które nie umożliwiają w sposób efektywny automatycznego unieważnienia na skutek pogorszenia się wiarygodności kredytowej dłużnika, przypisywana jest waga ryzyka produktu 20%.
3. Niewykorzystanym zobowiązaniom kredytowym, z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku, przypisywana jest waga ryzyka produktu 50%.
4. Gwarancjom przetargowym, gwarancjom dobrego wykonania umowy oraz innym, niestanowiącym zabezpieczenia aktywów osób trzecich (niemającym charakteru substytutu kredytu) przypisywana jest waga ryzyka produktu 20%.
5. Gwarancjom zapłaty za wysłane towary, gwarancjom zapłaty cła i gwarancjom zapłaty podatku przypisywana jest waga ryzyka produktu 50%.
6. Gwarancjom lub poręczeniom posiadającym charakter substytut kredytu (np. gwarancjom spłaty kredytu) przypisywana jest waga ryzyka produktu 100%.